

**MARKO
HAUTALA**

**KUISKAAVA
TYTTÖ**

TAMMI

LUE OMALLA VASTUULLASI

MARKO HAUTALA

Kuiskaava tyttö

Tekijä kiittää KSR:n Tammen rahastoa,
WSOY:n kirjallisuussäätiötä ja Etelä-Pohjanmaan kulttuurirahastoa.

© MARKO HAUTALA JA KUSTANNUSOSAKEYYHTIÖ TAMMI 2016

ISBN 978-951-31-9040-8

PAINETTU EU:SSA

*Osoittakoon armoa jumalatar,
joka on minut hyljännyt.*

BABYLONIALAINEN TEODIKEA
(N. 900 EAA.)

*Jolla on korvat,
se kuulkoon.*

MATT. 11:15

TÄHTITYTÖ

KUULEN TYTÖN nytkin. Se puhuu ja puhuu ja puhuu eikä lopeta. Siitä on tullut elämäni olennaisin asia. Jostakin syystä juuri minulle piti nyt käydä näin.

En vieläkään usko, että olen hullu. Olen ihan tietoinen paikasta ja ajasta ja ihmisistä ympärilläni. Kirjoitan tätä kampuskirjaston ravintolassa. Kello on vähän yli kuusi illalla ja ulkona suurten ikkunoiden takana alkaa hämärtää. Kirjaston varashälyttimien läpi kulkee ihmisiä tasaiseen tahtiin. Edessäni olevassa pöydässä istuu poika, jolla on ruudullinen kauluspaita ja kiharat hiukset ja ohuet kulmakarvat. Hänen ilmeensä pysyy koko ajan melkein samana, mutta välillä suu herää pieneen hymyyn tietokoneen ruudun valossa. Pöydällä on avattu energiajuomatölkki ja banaaninkuorten keltaruskea mytty kuin kuivalle maalille lysähtänyt kalmari.

Näen kaiken tämän ja ymmärrän, että olen tässä enkä missään muualla. Tilasin juuri tiskiltä teetä. Tiesin hinnan etukäteen ja maksoin tasarahalla. Kiitin ja rekisteröin tiskin takana olevan naisen kasvoilla väsymystä. Kykenen myötelämään ja toimimaan järkevästi ja sivistyneesti niin kuin kaikki muutkin.

Tyttö kuitenkin puhuu kaiken aikaa. Kaiken. Aikaa. Luin eilen artikkelin kanadalaisesta miehestä, joka teki itse-

murhan sen takia, että hän kärsi tinnituksesta. Hävettää sanoa, mutta aloin nauraa ja sitten vähän vihata sitä miestä, vaikken mitenkään voi tietää, kuinka kamalaa hänen elämänsä oli.

Pyysit kertomaan tarkasti, minkälainen ääni on ja mistä se kuuluu. Muuttuuko se. Tuntuuko sen lähde vaihtavan paikkaa. Onko se välillä seinissä, katossa tai lattiassa. Kuuluuko se esimerkiksi opiskelija-asuntoni lämpöpattereista tai viemäreistä. Ahdistuini kysymyksistäsi. Tiedän että sellaisia esitetään vain niille, joita epäillään mielisairaiksi. Pelkäsini mitä tapahtuu, kun alan miettiä mahdollisuutta, että seinistäni kuuluu puhetta. Kun pesin hampaita sinä iltana, jouduin pysäyttämään harjan liikkeen monta kertaa, kun luulin kuulleeni lavuaarin aukosta puhetta. Ajattelin olentoa, joka kyyhöttää jossakin viemäriputkien risteyskohdassa. Erityisesti ajattelin sen suuta, kun se puhuu. Sellaista ei kenenkään ole hyvä miettiä.

Nyt olen jo niin väsynyt, ettei mielikuvitukseni jaksais leikkiä. Tiedoksesi, että kuulen vain yhden äänen ja se tulee yhdestä ainoasta paikasta. Se on tytön supatusta. Se kuuluu aivan vasemman korvani vierestä. Joskus luulen tuntevani jopa hengityksen. Aivan kuin perhonen lepattaisi korvalehteä vasten. Tai huulet olisivat niin lähellä, että ne välillä koskettaisivat. Silloin joudun hieromaan korvalehteäni, kunnes sitä alkaa kuumottaa. Joskus tyyntäniinassa on ollut verta.

Olen erityisen väsynyt tänään, sillä lähdin eilen ystäväni kanssa ulos. Join aivan liikaa, mikä ei ole ollenkaan minun tapaistani. Lähdin yökerhosta jonkun pojan asuntoon keskustassa. Joimme lisää ja harrastimme seksiä ainakin kaksi kertaa. Puhuinkin aika paljon. Kun aamulla poistuini asunnosta, en ollut varma, olinko kertonut pojalle äänestä.

Sellainen uuvuttaa paljon pahemmin kuin liikaa juominen ja valvominen. Kauhusta siitä, että joku muu ehkä saa tietää ja ymmärtää ihan väärin. Että minusta aletaan puhua, vaikka kykenen maksamaan teeni valmiiksi lasketulla tasarahalla ja myötälämään ja huolehtimaan itsestäni aivan niin kuin kaikki muutkin.

Olen väsynyt. Ääni taas ei väsy koskaan. Olen miettinyt, miten on mahdollista, ettei se edes nuku. Jos kerran minä itse synnyttän äänen, eikö sen pitäisi väsyä kanssani. Ehkä tämä on tyhmää pohdintaa. Nukkuvat aivotkin näkevät unia. Ehkä ääni syntyy siitä samasta lähteestä, joka saa veren kiertämään ja ihohuokokset aukeamaan ja josta tiedekään ei osaa sanoa yhtään mitään ja josta unetkin ehkä tulevat.

Jotenkin niin sen täytyy olla. Tällaisten pienten tyhmien oivallusten saaminen on ainut iloni nykyään. Olin aina käyttännön ihminen, mutta ääni on tehnyt minusta tällaisen filosofin.

Unohda tuo äskeinen. Se on väsyneen ihmisen sekoilua. Oikeasti äänellä ei ole mitään tekemistä veren kiertämisen ja unien kanssa. Veri kiertää sykäyksittäin sydämenlyöntien tahdissa ja unet ovat täynnä kaikenlaisia muuttuvia kuvia.

Ääni vain jatkuu. Yksitoikkoisena, väsyttävänä, ärsyttävänä. Kunpa siinä artikkelissa olisi kerrottu, miten kanadalaismies teki itsemurhan. Olen vinkkien tarpeessa. Älä pelkää, aion sinnitellä, mutta se olisi helpompaa, jos tietäisi, että tarpeen tullen on olemassa jokin hätäkatkaisija. Omat ideani ovat huonoja. Tänä aamuna täytin tiskialtaan vedellä ja kokeilin upottaa pääni sinne. Veden alla supatus kuulosti entistä paremmalta.

Kerroin että tunnen joskus hengityksen korvalehdelläni. Se ei ole mikään tavallinen hengitys. Ääni ei koskaan pidä taukoja, se ei koskaan hengitä sisäänpäin, pelkästään ulos-

päin. Sillä ei ole mitään tekemistä sydämen tai unien kanssa. Vaikka ääni on tytön, sen takana on ehkä jotakin vanhempaa ja kylmempää. Taustakohinaa. Maan puhetta. Taivaan puhetta. Tähtien puhetta. Tähtityttö.

Sanoit ettei minun pitäisi kiinnittää huomiota siihen, mitä ääni sanoo, että siitä on yleensä pelkästään haittaa. Pitkään uskoin neuvoasi. Se oli helppoa, sillä ääni puhuu niin nopeasti, että siihen on vaikea keskittyä.

Vaihtoehtoni alkavat kuitenkin olla vähissä. Olen vankilaisellissa, jossa minulla on vain yksi ystävä. Niin kuin kirjoissa, joissa vangit ystäväystyvät rotan tai torakan kanssa.

Edessäni istuva kiharapäinen poika on syventynyt omaan elämäänsä. Tiskin takana oleva nainen omaansa, kirjaston oven läpi kulkevat ihmiset omiinsa.

Minun elämäni on nyt tätä. Jostakin syystä juuri minun.

Yritin eilen kirjoittaa muistiin, mitä ääni puhuu. Se oli hankalaa. Ei pelkästään siksi, että se puhuu nopeasti, vaan siksi, ettei sellaisia asioita haluaisi kirjoittaa sanoiksi. Sanat muuttavat ajatukset todeksi. Kun katsoin, mitä olin kirjoittanut, en saanut siitä mitään tolkkua. Ei ainuttakaan ymmärrettävää sanaa.

On ajatuksia, jotka eivät ansaitse tulla todeksi. Maailmassa on tarpeeksi rumia asioita. Kuten olen sinulle sanonut, olen pohjimmiltani positiivinen ihminen. Anteeksi itsekehu, mutta minulle on sanottu, että säteilen iloa ympärilleni. Ei kukaan tietenkään voi olla joka hetki positiivinen, mutta sen vannon, että ne asiat, joita ääni minulle kertoo, ovat täysin vieraita ja vastoin sitä, mitä minä olin. Ne eivät tule minusta.

Mutta minun elämäni on nyt tätä. Minulla on aikaa pohdita kaikenlaista. Esimerkiksi:

Ehkä kaikki kuulevat saman äänen kuin minä. Ehkä he

eivät vain tiedä sitä. Ehkä kyse on siitä, pysähtyykö kuuntelemaan. Luin joskus, että ihmisen ajattelu on enimmäkseen puhetta. Ehkä edessäni olevassa pöydässä istuva poikakin kuulee saman äänen kuin minä, mutta hän katsoo tietokoneen ruudulta kaikkea hullunkurista, jottei joutuisi kiinnittämään siihen huomiota.

Surullinen ajatus: ehkä minä pysähdyin pahaan aavistamatta yhden ainoan kerran kuuntelemaan. Muuta ei vaadittu. Kun Tähtityttöä alkaa kuunnella, taajuutta ei enää voi säätää uudelleen. Se lähettää puhetta loputtomasti kuin siipien supatusta ja niiden kahinaa toisiaan vasten tiiviissä perhosparvessa, joka tulee koko ajan päin ja joka tukahduttaa ja jonka läpi ei näe mitään. Kumma kyllä ajattelen nykyään paljon perhosia.

Tiesitkö että kreikan kielen sana psykhe tarkoittaa sekä sielua että perhosta. Varmaan tiedät, kun olet psykologi. Olet sielutietäjä, perhostietäjä. Kuuntelet nenä rauhallisesti tuhisten, kun minä käperryn sikiöasentoon niin kuin yöperhonen kirkkaassa steariinissa.

Väsyneen ihmisen sekoilua.

Olen niin väsynyt, etten enää kerta kaikkiaan näe ulospäsyä. En osaa kuvitella, miten tämä kaikki voisi päättyä. En tiennyt, että elämässä voi olla tällainen pimeys, joten miten osaisin siinä suunnistaa. Minun piti valmistua nopeasti, huolehtia kunnostani ja olla johtotehtävissä ennen kuin täytän kolmekymmentä.

Nyt hapuilen kuin sokea, jonka on pakko uskoa opastaan. Luulen että se tietää, miten tämä kaikki päättyy.

Joskus tuntuu kuin minua pidettäisiin kädestä. Silloin yritän ajatella, että ehkä se on ystävä. Ajatus on hetken helpottava, mutta sitten iskee tunne, jota on hyvin, hyvin vaikea kuvailla. Toivon ettet koskaan joudu kokemaan sitä.

Ääni ei pidä siitä, että kirjoitan tätä. Se haluaisi uhkailla sinua. En halua kenellekään mitään pahaa, joten en suostu antamaan sille sanoja. Sinun tulisi olla siitä minulle kiitollinen. Usko pois.

Torkahdin.

Sillä aikaa kiharatukkainen poika on lähtenyt. Pöydällä on energiajuomatölkki ja ne banaaninkuoret. Nainen on kadonnut tiskin takaa. Ehkä hän on mennyt takahuoneeseen soittamaan jotakin tavalliseen elämäänsä liittyvää puhelua. Kadehdin häntä, vaikkei hänellä luultavasti ole lupaa-
via etenemismahdollisuuksia eikä haasteita. Eivät sellaiset asiat ole maailman tärkeimpiä, vaikka meille niin opetetaan.

Torkahduksen aikana ehdin nähdä unta.

Siinä korvakäytävääni ryömi lihava yöperhonen. Kuulin kun se painoi siivet tiukasti karvaista ruumistaan vasten ja kahisi sisään. En voi olla ajattelematta sitä ja sen kiiltäviä silmiä, kun se kyyhöttää jossakin ahtaassa onkalossa. Ja eten-
kään sen pientä suuta, kun se liikkuu siellä pimeässä, kun se puhuu nuoren tytön äänellä.

Kun olin pieni ja heräsin yöllä, isä tapasi rauhoitella, että se oli vain unta.

Sekin oli valhetta. Mikään ei koskaan ole vain unta.

Väsyttää.

AMIR AYADIN
ILTAVUORO

KUN SIIVOUSTYÖNTEKIJÄ Amir Ayad astui huoneeseen, psykoterapeutti Unto Mäkilä istui työpöytänsä takana ja katsoi ulos ikkunasta. Sen pintaa pitkin lumihuutalet valuvat kuin raskaat hyytelömäiset eläimet.

Amir Ayad koputti avoimeen oveen, mutta Unto Mäkilä ei kääntänyt katsettaan ikkunasta. Amir Ayad kertoi jälkeensä kuulleensa Unto Mäkilän tuhahtavan tai päästävän jonkin muun ”ylimielisen” tai jopa ”vihamielisen” äänen, mutta tämä jäi epäselväksi ja oli ristiriidassa hänen myöhempien lausuntojensa kanssa.

Joka tapauksessa Amir Ayad päätti hoitaa muut huoneet ensin. Kun hän palasi Unto Mäkilän ovelle, lumisade oli muuttunut sankemmaksi.

Unto Mäkilä oli edelleen samassa asennossa. Pää kallellaan, katse ikkunassa, suu hieman avoinna aivan kuin hän olisi juuri oivaltanut jotakin ilahduttavaa.

Amir Ayad sytytti huoneeseen valot. Hän näki lattialla sotkua, jonka siivoaminen olisi vaatinut aseptista työjärjestystä. Sellainen ei kuulunut tätä kohdetta koskevaan ohjeistukseen.

Kun Amir Ayad soitti hätäpuhelun, hän pysyi koko ajan huoneessa ja puhui rauhallisesti, vaikkei löytänyt kaikelle

näkemälleen sanoja. Suomen kielen kursseilla oli puhuttu juureksista, tervehdyksistä, juhlapyhistä ja virastoista. Tätä hän olisi osannut kuvailla vain äidinkielellään, joten hän sanoi vain: kuollut mies.

Oletko varma?

Olen.

Kenelle tahansa olisi ollut selvää, ettei ikkunaa tuijottava Unto Mäkilä nähnyt enää oikeasti mitään.

Amir Ayad kertoi myöhemmin, että hätäpuhelun aikana hän oli itsekin katsonut ulos, sillä märän lasin läpi hohtavat kaupungin valot rauhoittivat ja saivat hengityksen tasaantumaan. Ne olivat kuin sähköstä kudottua seittiä, kylmää mutta kaunista. Amir Ayad katsoi ikkunaa edelleen, kun hälytysajoneuvojen ujellus voimistui ja kirkkaanvalkoinen valo muuttui pulssin lailla sykkiväksi siniseksi.

Kosteasta lasista heijastuivat Amir Ayadin ja Unto Mäkilän liikkumattomat hahmot, jälkimmäinen ensimmäisen sisällä, kuin päällekkäisissä valokuvissa.

Vasta painajaisissaan Amir Ayad tuli ajatelleeksi, että sen liikkumattomuuden ajan hän ja Unto Mäkilä olivat tuijottaneet toistensa heijastuksia ikkunassa, jota pitkin hyytelömäiset olennot valuiivat.

PUNAINEN KANSIO

AMBULANSSI OLI jo lähtenyt, kun Anton tuli töihin, mutta jalkakäytävälle pysäköity poliisiauto valmisti siihen, että jotakin vakavaa oli tapahtunut. Anton ajatteli välittömästi itsemurhayritystä tai päällekkarkausta. Asiakkaat uhkailivat sellaisilla niin usein, että mahdollisuus kummitteli mielessä joka päivä.

Sisällä Anton ohjattiin välittömästi taukokuoneeseen, jossa Sirkku ja Juhani odottivat. Sirkku oli itkenyt. Juhani hymyi sopimattomasti, luultavasti tiedostamattaan. Anton sai jälkimmäiseltä pikaraportin tapahtuneesta jo ennen kuin poliisit kutsuivat kuulusteluun kokoushuoneeseen.

Muutaman kysymyksen jälkeen hänelle näytettiin valvontakamerakuvaa, jossa hupulliseen tummaan takkiin pukeutunut hahmo kulki katua ja pysähtyi psykoterapiakeskus Säteen ulko-oven eteen. Kuva oli huonolaatuinen ja huppu peitti kasvot, joten siitä olisi ollut mahdotonta tunnistaa tuttuakaan ihmistä. Se ärsytti Antonia. Mäkilä oli tapettu huoneeseensa ja he katselivat rakeisessa kuvassa vaeltavaa ihmisenmuotoista läiskää.

”Mitä hyötyä niistä kameroista on, jos laatu on aina tätä?” Anton kysyi. ”En tunnista edes omaa tytärtäni tuosta.”

Poliisi, joka oli kääntänyt tietokoneen ruudun Antonia päin, näytti siltä kuin kritiikki olisi kohdistettu häneen.

”Sanoit tytär”, toinen poliisi huomautti. Hän oli etäämpänä ja istui ikkunalaudalla.

”Mitä sitten?”

”Onko kuvassa sun mielestä nuori nainen?”

Anton katsoi pysäytettyä kuvaa.

”Voi olla.”

Poliisi pyöritti tallenteen uudestaan. Pienikokoinen hahmo, korkeintaan metri kuusikymmentä pitkä. Katu oli autio, mutta ihmisenmuotoista läiskää saattoi verrata pysäköityihin autoihin. Liikkeissä oli jotakin tyttömäistä. Anton ei osannut analysoida mitä, mutta hän alkoi arvostaa poliiseja sen verran, että ärtymys laantui.

”Tuossa lopussa näyttää siltä, että tyyppi puhuu kännykkään”, pöydän ääressä oleva poliisi sanoi.

Anton nyökkäsi.

”Eli kyseessä saattaa olla joku, joka tunsu uhrin. Alaovihan on ollut lukossa tähän aikaan, joten jonkun on täytynyt tulla se avaamaan. Ennen siivoojan tuloa tiloissa ei ollut ketään muuta kuin uhri itse.”

Anton ymmärsi. Tekijä oli soittanut Mäkilälle, joka oli itse päästänyt surmaajansa sisään. Ajatus oli kolkko. Huonolaatuisessa videokuvassa tapahtui jotakin sellaista, mikä olisi voinut käydä kenelle tahansa heistä. Jokainen terapeutti alkoi luottaa tiettyihin asiakkaisiinsa riippumatta siitä, mitä näiden henkilöhistoriasta oli paljastunut.

”Me kyseltäisiin sulta vähän Mäkilän potilaista, jos sopii.”

”Toki.”

Ikkunalaudalla istunut poliisi venytteli jäseniään ja tuli kollegansa viereen.

Ei tarvitse olla hullu kuullakseen kuiskausta. Se on kuin tinnitus. Mutta tarttuu, jos vain olet kuullut tai lukenut kuiskaavasta työstä.

Mitäpä siitä. Kuiskausta se vain on. Taukoamatta. Myös nukkuessa. Joskus saattaa tuntea hengityksen. Aivan kuin perhonen lepattaisi korvalehteä vasten. Tai huulet olisivat niin lähellä, että ne välillä koskettaisivat. Se saa hieromaan korvalehteä, joskus verille asti.

Työtoveri on kuollut oudolla tavalla ja jättänyt Antonille punaisen kansion, Iida Hallaston potilaskertomuksen. Anton ei ole nähnyt Iida-tytärtään vuosiin. Eikä kansiokaan paljon kerro, pelkkää huuhaata koko juttu. Vai onko? Ehkä joku kuiskaa vastauksen. Haluat tai et.

#kirja

WWW.KIRJA.FI

9 789513 190408

84.2

ISBN 978-951-31-9040-8

